

Republika e Kosovës
Republika Kosovo
Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

Generalni Direktor Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo,

U skladu sa članovima 3.5 tačka (i), 15.1 tačke (a), (c), (e), (j) u vezi sa članom 45. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu ("Službeni list Republike Kosovo", godina III, br. 28, od 04. juna 2008. godine),

Imajući u obzir,

Međunarodne obaveze Republike Kosovo prema Multilateralnom sporazumu o osnivanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog prostora (u daljem tekstu "Sporazum ECAA") od njenog privremenog stupanja na snagu 10. oktobra 2006. godine,

U cilju sprovođenja Uredbe Komisije (EZ) br. 1794/2006 od 06. decembra 2006. godine koja propisuje zajedničke šeme za obračun naknade za usluge vazdušne plovidbe,

Nakon završetka procesa javnih savetovanja zainteresovanih strana, u skladu sa Administrativnim uputstvom br. 01/2012 o postupcima za javna savetovanja zainteresovanih strana,

Donosi sledeći:

PRAVILNIK BR. 3/2016

O UTVRĐIVANJU ZAJEDNIČKE ŠEME OBRAČUNA NAKNADA ZA USLUGE VAZDUŠNE PLOVIDBE

POGLAVLJE I

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Predmet i delokrug

1. Ovim Pravilnikom se propisuju mere neophodne za razvoj šeme obračuna naknada za usluge vazdušne plovidbe koja je usaglašena sa Eurocontrol-ovim sistemom putnih naknada.
2. Ovaj Pravilnik se primjenjuje na usluge vazdušne plovidbe koje pružaju pružaoci usluga vazdušnog saobraćaja imenovani u skladu sa članom 8. uredbe (EZ) br. 550/2004 transponovana u unutrašnji pravni poredak Republike Kosovo putem Uredbe ACV-a br. 09/2009, sa izmenama i dopunama, u daljem tekstu "Uredba o pružanju usluga" i pružaoci meteoroloških usluga ako su imenovani u skladu sa članom 9(1) Uredbe o pružanju usluga , za opšti vazdušni saobraćaj unutar regiona u kojima je Republika Kosovo odgovorna za pružanje usluga vazdušne plovidbe.
3. Republika Kosovo može primeniti ovu Uredbu o pružanju usluga vazdušne plovidbe u vazdušnom prostoru u njihovoj nadležnosti unutar ostalih regiona ICAO-a, ako o tome obavesti Komisiju i ostale Zemlje članice.
4. Republika Kosovo može primeniti ovu Uredbu za pružaoce usluga vazdušne plovidbe kojima je dozvoljeno pružanje usluga vazdušne plovidbe bez sertifikata u skladu s članom 7. stav 5. Uredbe o pružanju usluga.
5. Republika Kosovo može odlučiti da ovaj Pravilnik ne primenjuje na usluge vazdušne plovidbe na aerodromima sa manje od 50 000 letova u komercijalnom vazdušnom prevozu godišnje, bez obzira na najveću uzletnu masu i broj putničkih sedišta, pri čemu se brojem letova smatra prosek ukupnog broja poletanja i sletanja tokom prethodne tri godine, pod uslovom da je sadržan najveći aerodrom.

ACV treba o tome obavestiti Komisiju. Komisija će periodično objaviti ažurirani popis aerodroma na koje se primenjuje izuzeće.

Ne dovodeći u pitanje primenu načela iz člana 14. i 15. Uredbe o pružanju usluga, ACV može odlučiti da neće uračunavati naknade za terminalne usluge, kako je predviđeno članom 11. ovog Pravilnika i da neće određivati jedinične vrednosti za terminalne usluge u smislu člana 13. ovog Pravilnika u pogledu usluga vazdušne plovidbe na aerodromima sa manje od 150 000 letova u komercijalnom vazdušnom prevozu godišnje, bez obzira na najveću uzletnu masu i broj putničkih sedišta, pri čemu se brojem kretanja smatra prosek ukupnog broja poletanja i sletanja tokom prethodne tri godine, pod uslovom da je sadržan najveći aerodrom.

Pre donošenja te odluke, ACV Kosova treba izvršiti procenu u kojoj su meri ispunjeni uslovi određeni u Prilogu I., uključujući savetovanja sa predstavnicima korisnika vazdušnog prostora.

Konačna procena o tome jesu li uslovi ispunjeni i odluka ACV treba biti objavljena i dostavlja se Komisiji zajedno sa potpunim obrazloženjem zaključaka ACV, uključujući i ishod savetovanja sa korisnicima.

Član 2

Definicije

Za potrebe ovog Pravilnika, primjenjuju se definicije iz člana 2. okvirne Uredbe.

Osim toga primjenjuju se sledeće definicije:

- (a) 'korisnik usluga vazdušne plovidbe' znači operator vazduhoplova u vreme tog leta ili, ako je identitet operatora nepoznat, vlasnika vazduhoplova, osim ako ne dokaže da je u to vreme druga osoba bila operator;
- (b) 'predstavnik korisnika vazdušnog prostora' znači svaka pravna osoba ili subjekat koji zastupa interese jedne ili više kategorija korisnika usluga vazdušne plovidbe;
- (c) 'IFR' znači pravila instrumentalnog letenja kako je određeno u Prilogu 2. Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu iz 1944. godine (Deseto izdanje - jul 2005. godine);
- (d) 'VFR' znači pravila vizualnog letenja kako je određeno u Prilogu 2. Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu iz 1944. godine (Deseto izdanje - jul 2005. godine);
- (f) 'zona obračuna rutne naknade' znači opseg vazdušnog prostora za koji su utvrđene jedinstvena osnova obračuna troška i jedinstvena jedinična vrednost;
- (g) 'zona obračuna terminalnih naknada' znači aerodrom ili grupa aerodroma za koje su utvrđena jedinstvena osnova obračuna troška i jedinstvena jedinična vrednost;
- (h) 'komercijalni vazdušni prevoz' znači svaka vazduhoplovna operacija koja uključuje prevoz putnika, tereta ili pošte za naknadu ili zakupnina.

Član 3

Načela šema obračuna naknada

1. Šema obračuna naknada odražava troškove nastale neposredno ili posredno tokom pružanja usluga vazdušne plovidbe.
2. Troškovi rutnih usluga financiraju se sredstvima od rutnih naknada koje plaćaju svi korisnici usluga vazdušne plovidbe.
3. Troškovi terminalnih usluga financiraju se sredstvima od terminalnih naknada koje plaćaju svi korisnici usluga vazdušne plovidbe i/ili ostalim prihodima, uključujući i unakrsne subvencije u skladu sa pravom Zajednice.
4. Stavovi 2. i 3. ne dovode u pitanje financiranje izuzeća odobrenih određenim korisnicima usluga vazdušne plovidbe iz drugih izvora financiranja u skladu s članom 9.

5. Šema obračuna naknada obezbeđuje transparentnost i savetovanje o osnovama obračuna troškova i o raspodeli troškova između raznih službi.

Član 4 **Uspostavljanje zone naplate**

1. ACV će u vazдушnom prostoru pod svojom nadležnošću uspostaviti zone naplate u kojima se korisnicima vazdušnog prostora pružaju usluge vazdušne plovidbe.
2. Zone naplate definišu se na način koji je u skladu sa aktivnostima i uslugama kontrole vazdušnog saobraćaja nakon savetovanja sa predstavnicima korisnika vazdušnog prostora.
3. Zona obračuna rutne naknade proteže se od tla do, uključujući i, gornjeg vazdušnog prostora, ne dovodeći u pitanje mogućnost ACV da uspostavi posebnu zonu za složeno terminalnu zonu nakon savetovanja sa predstavnicima korisnika vazdušnog prostora.
4. Ako se zone naplate protežu preko vazdušnog prostora izvan Republike Kosova unutar vazdušnog prostora članice EU ili udružene stranke ECAA, trebalo bi da se postigne odgovarajući sporazum u saradnji sa tom strankom, kako bi se osigurala dosledna i ujednačena primena ovog Pravilnika na dotični vazdušni prostor. One o tome obaveštavaju Komisiju i Eurocontrol-u.

POGLAVLJE II

TROŠKOVI PRUŽANJA USLUGA VAZDUŠNE PLOVIDBE

Član 5 **Prihvatljive usluge, postrojenja i aktivnosti**

1. Pružaoci usluga vazdušnog saobraćaja iz člana 1(2) i (4) utvrdiće troškove nastale prilikom pružanja usluga vazdušne plovidbe u vezi sa postrojenjima i uslugama predviđenim i provedenim na temelju regionalnog plana ICAO za vazdušnu plovidbu, za evropski region, u zonama naplate koja su u njihovoj nadležnosti.

Ovi troškovi uključuju upravne opšte troškove, troškove obuke, studija, ispitivanja i proba kao i istraživanja i razvoja koji su naznačeni za ove usluge.

2. ACV može uspostaviti sledeće troškove ako nastanu u vezi pružanja usluga vazdušne plovidbe:
 - (a) troškove koje su ostvarile odgovarajuća državna tela;
 - (b) troškove koje su ostvarile ovlaštene organizacije, kako je predviđeno u članu 3. Uredbe o pružanju usluga;

(c) troškove koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma.

3. Ne dovodeći u pitanje ostale izvore financiranja i sa ciljem osiguranja visokog nivoa bezbednosti, ekonomičnosti i pružanja usluga, naknade se mogu koristiti kako bi se osigurala finansijska sredstva za projekte čija je svrha pomoć određenim kategorijama korisnika vazdušnog prostora i/ili pružaocima usluga vazdušnog saobraćaja radi poboljšanja zajedničke infrastrukture vazdušne plovidbe, pružanja usluga vazdušne plovidbe i korišćenja vazdušnog prostora u skladu s propisima Zajednice.

Član 6

Obračun troškova

1. Troškovi prihvatljivih usluga, postrojenja i aktivnosti u smislu člana 5. utvrđuju se na način koji je u skladu s računima iz člana 12. Uredbe o pružanju usluga za razdoblje od 1. januara do 31. decembra. Međutim, jednokratni učinci koji proizilaze iz uvođenja međunarodnih računovodstvenih standarda mogu se rasporediti na razdoblje od najviše 15 godina.
2. Troškovi spomenuti u prethodnom stavu raščlanjuju se na troškove za zaposlene, ostale troškove poslovanja, troškove amortizacije, troškove kapitala i izvanredne troškove, uključujući plaćanje nepovratnih poreza i carina i sve sa tim povezane troškove.

Troškovi za zaposlene uključuju bruto lična primanja, naknade za prekovremeni rad, doprinose poslodavaca za socijalno i penziono osiguranje i ostale socijalne naknade.

Ostali troškovi poslovanja uključuju troškove nastale zbog kupovine robe i usluga radi pružanja usluga vazdušne plovidbe, posebno troškove spoljnih usluga poput komunikacije, spoljnog osoblja poput savetnika, materijala, energije, komunalnih usluga, zakupa zgrada, opreme i postrojenja, održavanja, osiguranja i putne troškove. Kada pružalac usluga vazdušnog saobraćaja plaća druge usluge vazdušne plovidbe pružalac usluga će uključiti stvarne troškove za te usluge u svoje ostale operativne troškove.

Troškovi amortizacije odnose se na ukupnu dugotrajnu materijalnu imovinu koja se koristi u svrhu pružanja usluga vazdušne plovidbe. Dugotrajna materijalna imovina amortiziraće se u skladu sa njihovim očekivanim vekom trajanja koristeći metodu podjednake vremenske amortizacije na temelju nabavne cene sredstava koja se amortizuju. Kada sredstva pripadaju pružaocu usluga vazdušne plovidbe koji je uključen u šemi podsticaja iz člana 12. stav 2., može se za obračun amortizacije primenjivati sadašnja cena umesto nabavne cene. Metod mora da ostane konstantan tokom amortizacionog perioda.

Trošak kapitala jednak je proizvodu:

- (a) zbir prosečne neto knjigovodstvene vrednosti dugotrajne materijalne imovine koju koristi pružalac usluga vazdušne plovidbe koja je u upotrebi ili u izgradnji i prosečne vrednosti neto obrtnih sredstava koja su potrebna za pružanje usluga vazdušne plovidbe; i
- (b) ponderisane prosečne kamatne stope na uzete zajmove i na prinose od vlastitog kapitala.

Izvanredni troškovi su jednokratni troškovi u vezi sa pružanjem usluga vazdušne plovidbe koji su nastali u toj godini.

3. U smislu stava 2. pod-stav pet ponderacioni faktori se zasnivaju na udelu financiranja putem zaduživanja, odnosno iz ličnog kapitala. Kamatna stopa na zajmove jednaka je prosečnoj kamatnoj stopi na zajmove pružaoca usluga vazdušne plovidbe. Povraćaj od vlastitog kapitala uzima u obzir finansijski rizik pružaoca usluga vazdušne plovidbe usklađujući se prema ceni državnih obveznica. Kada je pružalac usluga vazdušne plovidbe obuhvaćen šemom podsticaja iz člana 12. stav 2., može se dodati dodatna premija kako bi se na primereni način uzeo u obzir poseban finansijski rizik koji preuzima pružalac usluga.

Kada sredstva ne pripadaju pružaocu usluga vazdušne plovidbe nego su uključena u obračun troškova kapitala, ACV Kosova mora osigurati da se troškovi tih sredstava ne nadoknađuju dva puta.

Član 7 **Raspodela troškova**

1. Troškovi prihvatljivih usluga, postrojenja i aktivnosti u smislu člana 5. na transparentan se način raspoređuju na zone naplate, uzimajući u obzir u kojem od njih su stvarno i nastali.

Kada troškovi nastaju u različitim zonama naplate, srazmerno se raspoređuju na temelju transparentne metodologije, kako je predviđeno u članu 8.

2. Troškovi terminalnih usluga odnose se na sledeće službe:
 - (a) službe za kontrolu aerodroma, službe aerodroma za pružanje informacija o letovima, uključujući savetodavne službe aerodroma i službe za alarmiranje aerodroma;
 - (b) službe vazdušnog saobraćaja u vezi sa dolaskom i odlaskom vazduhoplova unutar određene udaljenosti od aerodroma na temelju operativnih zahteva;
 - (c) odgovarajuća raspodela svih drugih komponenti usluga vazdušnog saobraćaja koja odražava srazmerni odnos između putnih usluga i

terminalnih usluga.

3. Troškovi rutnih usluga odnose se na troškove iz stava 1. osim troškova iz stava 2.

Ako se odobre izuzeća za VFR letove u skladu sa članom 9., pružalac usluga vazdušne plovidbe odvojeno prikazuje troškove usluga vazdušne plovidbe pružene VFR letovima i troškove usluga pruženih IFR letovima. Ovi se troškovi mogu utvrditi pomoću metodologije graničnih troškova uzimajući u obzir koristi za IFR letove koje proizlaze iz usluga pruženih VFR letovima.

Član 8

Transparentnost osnove troškova

1. Ne dovodeći u pitanje član 18. Uredbe o pružanju usluga, pružaoci usluga vazdušne plovidbe organiziraće razmenu informacija o osnovama troškova, planiranim ulaganjima i očekivanom saobraćaju zajedno sa predstavnicima korisnika vazdušnog prostora. Naknadno će na transparentan način najmanje jednom godišnje predstavnicima korisnika vazdušnog prostora, Komisiji i prema potrebi Eurocontrol-u, prikazati svoje pripadajuće troškove utvrđene u skladu sa članom 5.
2. Informacije iz stava 1. zasnovaće se na tablicama izveštavanja i detaljnim pravilima navedenima u Prilogu II ili, kada je Kosovo donelo odluku iz člana 1. stav 6. ili je Komisiji dala na znanje da razmatra donošenje takve odluke, u Prilogu III deo 1.

POGLAVLJE III

FINANCIRANJE PRUŽANJA USLUGA VAZDUŠNE PLOVIDBE KROZ NAKNADE ZA VAZDUŠNU PLOVIDBU

Član 9

Oslobađanje od plaćanja naknada za vazdušnu plovidbu

1. Republika Kosovo će se osloboditi od plaćanja rutnih naknada:
 - (a) letove vazduhoplova čija je najveća dopuštena uzletna masa manja od dve metričke tone;
 - (b) mešovite VFR/IFR letove u zonama naknade u kojima su izvedeni isključivo prema VFR-u i u kojima se ne naplaćuje naknada za letove VFR-a;
 - (c) letove namenjeni isključivo prevozu, na službenom zadatku, vladajućeg monarha i njegove/njene uže porodice, šefova država,

- šefova vlada i ministara u vladi; u svim slučajevima to mora biti potkrepljeno odgovarajućim pokazateljem statusa na planu leta;
- (d) letove namenjene potrazi i spašavanju koje je odobrilo odgovarajuće nadležno telo.

2. Republika Kosovo može osloboditi od plaćanja rutnih naknada:

- (a) vojne letove koje izvode vojni vazduhoplovi bilo koje države;
- (b) letove za vežbu izvedene isključivo radi dobivanja dozvole ili, ocenjivanja u slučaju posade u pilotskoj kabini, kada je to potkrepljeno odgovarajućom napomenom na planu leta; moraju se izvoditi isključivo unutar vazdušnog prostora Republike Kosovo; ti letovi ne smeju služiti prevozu putnika i/ili tereta niti za pozicioniranje ili vraćanje praznog vazduhoplova;
- (c) letove izvedene isključivo radi provere ili ispitivanja opreme koja se koristi ili se namerava koristiti kao zemaljska pomoć vazdušnoj plovidbi, osim letova za pozicioniranje dotičnih vazduhoplova;
- (d) letove koji završavaju na aerodromima sa kojih je vazduhoplov poleteo i tokom kojih nije bilo ni jednog sletanja u međuvremenu;
- (e) VFR letove;
- (f) humanitarne letove koje je odobrilo odgovarajuće nadležno telo;
- (g) letove u vezi sa obavljanjem carinske i policijske službe.

3. Republika Kosovo može letove iz stavova 1. i 2. osloboditi od plaćanja terminalnih naknada.

4. Troškovi nastali zbog letova koji su oslobođeni plaćanja naknada ne uzimaju se u obzir prilikom obračuna jediničnih vrednosti.

Te troškove čine:

- (a) troškovi VFR letova koji su oslobođeni plaćanja naknada kako je određeno u članku 7(4); i
- (b) troškovi IFR letova koji su oslobođeni plaćanja naknada izračunavaju se kao proizvod troškova nastalih zbog IFR letova i srazmera broja oslobođenih jedinica usluga i ukupnog broja jedinica usluga; troškovi IFR letova su jednaki ukupnim troškovima umanjenim za troškove letova VFR-a.

Vlada Republike Kosovo će osigurati da se pružaocima usluga vazdušne plovidbe nadoknade troškovi usluga koje pružaju letovima oslobođenima od plaćanja naknada.

Član 10

Obračunavanje rutnih naknada

1. Rutna naknada za određeni let u određenoj zoni obračuna rutne naknade jednaka je proizvodu jedinične vrednosti utvrđene za ovu zonu obračuna rutne naknade i jedinica rutnih usluga za navedeni let.
2. Ne dovodeći u pitanje šemu podsticaja koji sprovodi Republika Kosovo u pogledu pružaoca usluga vazdušne plovidbe u skladu s članom 12. stav 2., jedinična vrednost u zoni obračuna rutne naknade dobije se podelom predviđenog troška usluga zračne plovidbe predviđenim brojem jedinica rutnih usluga koje se plaćaju za odgovarajuću godinu. Predviđeni troškovi uključuju račun koji proizlazi iz viška ili manjka povraćaja iz prethodnih godina.
3. Jedinice rutnih usluga izračunavaju se u skladu sa Prilogom IV.

Član 11

Obračun terminalnih naknada

1. Ne dovodeći u pitanje mogućnost iz člana 3. financiranja terminalnih usluga vazdušne plovidbe iz drugih izvora financiranja, terminalna naknada za određeni let u određenoj zoni obračuna terminalne naknade jednaka je proizvodu jedinične vrednosti određene za ovu zonu obračuna terminalne naknade i jedinica terminalnih usluga za navedeni let.
2. Ne dovodeći u pitanje šemu podsticaja koju sprovodi Republika Kosovo u pogledu pružaoca usluga vazdušne plovidbe u skladu s članom 12. stav 2., jedinična vrednost u zoni obračuna terminalne naknade dobija se podelom predviđenog troška usluga vazdušne plovidbe predviđenim brojem jedinica terminalnih usluga koje se plaćaju za odgovarajuću godinu. Predviđeni troškovi uključuju račun koji proizlazi iz viška ili manjka povraćaja iz prethodnih godina.
3. Jedinice terminalnih usluga izračunavaju se u skladu sa Prilogom V.

Član 12

Podsticajne šeme

1. ACV može uspostaviti ili odobriti podsticajne šeme koje se sastoje od finansijskih prednosti i nedostataka koji se primenjuju na nediskriminatornoj i transparentnoj osnovi kako bi se pružila podrška poboljšanjima u pružanju usluga vazdušne plovidbe i koji kao posledicu imaju različit obračun naknada, kako je navedeno u stavovima 2. i 3. Te podrške mogu biti namenjene pružaocima usluga vazdušne plovidbe i/ili korisnicima vazdušnog prostora.
2. Kada Republika Kosovo odluči primenjivati podsticajnu šemu namenjenu pružaocima usluga vazdušne plovidbe, ono će, nakon savetovanja iz člana 17., unapred odrediti uslove za određivanje najvišeg nivoa jedinične vrednosti ili prihoda za svaku godinu tokom razdoblja od najviše pet godina. Ti će se uslovi odrediti u odnosu na predviđeni nivo troškova (uključujući trošak kapitala) u tom razdoblju, a takođe mogu odrediti finansijske izmene

(bilo iznad ili ispod očekivanih troškova) na osnovu određenih aspekata poslovanja pružaoca usluga vazdušne plovidbe koji mogu obuhvatati efikasnost, kvalitet usluge, izvršenje određenih projekata, etape ili sposobnosti ili nivo saradnje sa ostalim pružaocima usluga vazdušne plovidbe, kako bi se u obzir uzeli mrežni uticaja.

3. Kada Republika Kosovo odluči primenjivati šemu podsticaja, uključujući noćne izmene, u pogledu korisnika usluga vazdušne plovidbe, ono će, nakon savetovanja iz člana 17, izmeniti naknade koje duguju kako bi one odražavale napore koje su navedeni korisnici koristili kako bi optimiziralo korišćenje usluga vazdušne plovidbe, smanjilo ukupne troškove tih usluga i povećalo efikasnost, posebno snižavanjem troškova opreme vazduhoplova koja povećava kapacitet ili kompenziranjem nepogodnosti zbog izbora manje opterećenih vazdušnih ruta.

Šemu podsticaja je vremenski, obimom i iznosom ograničena. Procenjene uštede zbog poboljšanja operativne efikasnosti moraju bar nadoknaditi trošak podsticajnih mera u razumnom vremenskom roku. Šema podleže redovnom pregledu u kojem sudeluju predstavnici korisnika vazdušnog prostora.

4. Kada odobrava šemu podsticaja, ACV treba da nadgleda ispravno sprovođenje od strane pružaoca usluga vazdušne plovidbe ispravno navedene u šemi podsticaja.

Član 13

Određivanje jediničnih vrednosti za zonu naplate

1. ACV mora da obezbedi da se jedinične vrednosti za svaku naplate određuju na godišnjoj osnovi. Takođe, može obezbediti da se jedinične vrednosti unapred određuju za svaku godinu, u razdoblju ne dužem od pet godina.
2. U slučaju neočekivanih bitnih promena saobraćaja ili troškova, jedinične vrednosti se mogu izmeniti tokom godine.
3. Treba obavestiti Komisiju i, prema potrebi, Eurocontrol o jediničnim vrednostima određenima za svaku zonu naplate.

Član 14

Raspored za određivanje rutne naknade

1. Pružalac podnosi ACV-u osnovu troškova za rutne naknade zajedno sa predviđenim brojem putnih jedinica ustanovljenih dva puta godišnje, u toku godine koja prethodi rutnim naknadama koje su na snazi - prvo preliminarno podnošenje uoči usvajanja Srednjoročnog okvira rashoda i završni podnesak pre budžetskih rasprava u Ministarstvu Finansija.

Stvarni datumi izveštavanja ACV-a se godišnje utvrđuju od strane ACV-a u zavisnosti od budžetskog kalendara tokom godine koje objavljuje Ministarstvo Finansija

2. Osnova troškova iz stava 1. ovog člana će biti predstavljena u skladu sa tabelama definisanim Prilozima II i VI ovog Pravilnika.
3. Uz osnovne troškove, pružalac podnosi ACV-u dodatne informacije kao što je definisano Prilozima II i VI ovog Pravilnika koje se odnose na aktivnosti pružaoca.
4. Do 1. juna godine koja prethodi godini rutne naknade koje je na snazi u slučaju preliminarne osnovne troškova i 1. novembra u slučaju konačne osnove, ACV će obezbediti EUROCONTROL-u, ako to zahteva, tabele izveštavanja za rutne naknade za sledeću godinu, zajedno sa odgovarajućim dodatnim informacijama.
5. Osnova troškova, zajedno sa predviđenim brojem jedinica rutne usluge osnovana u skladu sa odredbama stavova 1-4, biće osnova za uspostavljanje stope rutnih jedinica, koje pružalac podnosi ACV-u na odobrenje u datumima predviđenih stavom 1.
6. Stope rutnih jedinica, utvrđene na osnovu konačne osnove troškova odobravaju se ili se ne odobravaju od strane ACV na osnovu administrativne odluke nakon odobrenja budžeta ANSP-a. ACV će odbiti da odobri stope terminalnih jedinica, ako nisu u skladu sa zakonskim odredbama.
7. Pružalac ponovo prosleđuje na odobrenje ACV-u, stope rutnih jedinica u roku od 7 dana od datuma isporuke odbijanja.

U slučaju da stope rutnih jedinica nisu odobrene do 1. januara godine u kojoj su ove naknade bile na snazi, pružalac primenjuje stope rutnih jedinica utvrđene od strane ACV-a na osnovu dostavljene konačne osnove troškova i predviđenog broja predstavljenih rutnih jedinica usluga.

Član 15

Raspored za određivanje naknade terminala

1. Pružalac podnosi ACV-u osnovu troškova za terminalne naknade zajedno sa predviđenim brojem terminalnih jedinica usluga ustanovljenih za svaku zonu terminalne naknade, dva puta godišnje, tokom godine koja prethodi terminalnim naknadama na snazi - prvo preliminarno podnošenje uoči usvajanja Srednjoročnog okvira troškova i završni podnesak pre budžetskih rasprava u Ministarstvu Finansija.

Stvarni datumi izveštavanja ACV-a se godišnje utvrđuje od strane ACV-a u zavisnosti od budžetskog kalendara tokom godine koje objavljuje Ministarstvo Finansija.

2. Osnova troškova iz stava 1. ovog člana biće predstavljena u skladu sa tabelama definisanim u Prilozima II i VI ovog Pravilnika.

3. Uz osnovu troškova, pružalac podnosi ACV-u dodatne informacije kao što je definisano u Prilozima II i VI ovog Pravilnika koje se odnose na aktivnosti pružaoca.
4. ACV može zahtevati da pružalac podnese dodatne informacije i objašnjenja.
5. Osnova troškova, zajedno sa predviđenim brojem jedinica terminalnih usluga uspostavljena za svaku zonu terminalne naknade u skladu sa odredbama stavova 1-4, biće osnova za uspostavljanje stope terminalnih jedinica, koje pružalac podnosi ACV-u na odobrenje u datumima predviđenih stavom 1 i 4.
6. Stope terminalnih jedinica, utvrđene na osnovu konačne osnove troškova odobravaju se ili se ne odobravaju od strane ACV-u na osnovu administrativne odluke nakon odobrenja budžeta ANSP-a. ACV će odbiti da odobri stope terminalnih jedinica, ako one nisu u skladu sa zakonskim odredbama.
7. Pružalac ponovo prosleđuje na odobrenje ACV-u, stope terminalnih jedinica u roku od 7 dana od datuma isporuke odbijanja.
8. U slučaju da stope terminalnih jedinica nisu odobrene do 1. januara godine u kojoj su ove naknade bile na snazi, pružalac primenjuje stope terminalnih jedinica utvrđenih od strane ACV-a na osnovu dostavljene konačne osnove troškova i predviđenog broja jedinica terminalnih usluga predstavljenih za svaku zonu terminalne naknade.

Član 16

Naplata naknada

1. ACV može odobriti naplatu naknada kroz jedinstvenu naknadu po letu.
2. Korisnici usluga vazdušne plovidbe, treba da bez odlaganja i u potpunosti isplate sve naknade vazdušne plovidbe.
3. ACV treba da obezbedi efektivnu primenu prinudnih mera. Ove mere mogu uključivati odbijanje usluga, zadržavanje vazduhoplova ili drugih prinudnih mera u skladu sa važećim zakonom.

Član 17

Transparentnost mehanizma obračuna naknada

1. ACV treba obezbediti redovno savetovanje sa predstavnicima korisnika vazdušnog prostora o politici obračuna naknada. U tu svrhu, ANSP im pruža potrebne informacije o svom mehanizmu obračuna naknada kako je određeno u Prilogu VI, ili, kada je ACV donela odluku iz člana 1. stav 6., potrebne informacije kako je navedeno u Prilogu III, deo 2 i organizuju efektivnu i transparentnu savetodavnu raspravu kako bi se ta informacija predstavila kao i informaciju iz člana 8.

Pružaoци usluga o vazdušnoj plovidbi će sačiniti izveštaj o raspravi i dostavljati informacije ACV-u o rezultatima izvršenih konsultacija u vezi sa

naknadama osnova troškova, uključujući komentare koji su predstavljeni od strane korisnika.

2. Ne dovodeći u pitanje član 18. Uredbe o pružanju usluga, tri nedelje pre savetodavne rasprave dotična dokumentacija će se staviti na raspolaganje predstavnicima korisnika vazdušnog prostora, Komisiji, Eurocontrol-u i nacionalnim nadzornim telima.

POGLAVLJE IV

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18 Pravo na žalbu

ACV će osigurati da se odluke donesene na osnovu ovog Pravilnika primereno obrazložene te da podležu efikasnom postupku razmatranja i/ili žalbenom postupku.

Član 19 Omogućavanje praćenja usaglašenosti

Pružaoци usluga vazdušne plovitbe olakšaće inspekijske nadzore i preglede nacionalnim nadzornim telima ili ovlašćenim organizacijama koje deluju u njegovo ime, uključujući i posete na licu mesta. Osobe koje navedena tela ovlaste, ovlašćene su da:

- (a) pregledaju relevantna računovodstvena dokumenata, popise imovine, inventara i svih drugih materijala koji su relevantni za utvrđivanje naknada za usluge u vazdušnoj plovitbi;
- (b) uzimaju kopije ili izvode iz takvih dokumenata;
- (c) traže usmeno objašnjenje na licu mesta;
- (d) ulaze u odgovarajuće poslovne prostorije, na zemljište ili u prevozna sredstva.

Takve inspekcije i pregleđi treba da se vrše se u skladu sa postupcima koji su na snazi u Republici Kosovo.

Član 20 Ukidanje

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Uredba br. 14/2010 o uspostavljanju zajedničke šeme o naknadama usluga vazdušne navigacije i Uredba br. 2/2011 o naknadama za terminalnu navigaciju.

Član 21
Preovlađujuća verzija

U slučaju tumačenja Uredbe Komisije, koristiće se originalna verzija na engleskom jeziku koja je objavljena na Službenom listu Evropske unije.

Član 22
Prelazne odredbe

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika se ne ukidaju data ovlašćenja Severno-Atlantske organizacije (NATO) u vezi sa vazдушnim prostorom Republike Kosovo.

Član 23
Stupanje na snagu

Ovaj Pravilnik stupa na snagu petnaest (15) dana nakon potpisivanja.

Priština, 10 februar 2016

Dritan Gjonbalaj
Generalni direktor

PRILOG I

PROCENA USLOVA ZA PRUŽANJE USLUGA VAZDUŠNE PLOVIDBE NA AERODROMIMA IZ
ČLANA 1(6)

Uslovi koje je potrebno proceniti na osnovu člana 1(6) su sledeći:

1. U kojoj meri pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi mogu slobodno da ponude da pruže usluge u vazdušnoj plovidbi ili da odustanu od pružanja tih usluga na aerodromima:
 - postojanje bilo kojih značajnih ekonomskih barijera koje sprečavaju pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi da ponudi da pruži usluge u vazdušnoj plovidbi ili da odustane od pružanja tih usluga,
 - postojanje bilo kojih značajnih zakonskih barijera koje sprečavaju pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi da ponudi da pruži usluge u vazdušnoj plovidbi ili da odustane od pružanja tih usluga,
 - dužina trajanja ugovora,
 - postojanje procedure koja dopušta da se imovina i osoblje jednog pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi prenese drugom.
2. U kojoj meri aerodromi mogu slobodno da odrede ko će na njima pružati usluge u vazdušnoj plovidbi, uključujući i opciju samoopsluživanja uslugama u vazdušnoj plovidbi:
 - sposobnost aerodroma ili na drugi način, da se krene u pravcu samoopsluživanja uslugama u vazdušnoj plovidbi,
 - postojanje zakonskih, ugovornih ili praktičnih prepreka u vezi sa mogućnošću aerodroma da promeni pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi,
 - uloga predstavnika korisnika vazdušnog prostora u procesu selekcije pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi.
3. U kojoj meri postoji izbor pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi za koje aerodrom može da se odluči:
 - postojanje strukturne rigidnosti koja ograničava efektivan izbor usluga u vazdušnoj plovidbi za aerodrome,
 - dokaz o alternativnim pružiocima usluga u vazdušnoj plovidbi, uključujući i mogućnost samoopsluživanja uslugama, što aerodromu daje mogućnost izbora pri selekciji usluga u vazdušnoj plovidbi.
4. Nivo na kojem aerodromi podležu pritiscima komercijalnih troškova ili propisa zasnovanih na podsticajima:
 - da li aerodromi aktivno konkurišu na poslovima u vazduhoplovstvu,
 - u kojoj meri se na aerodrome odnosi naknada za usluge u vazdušnoj plovidbi,
 - da li aerodromi posluju u konkurentnom okruženju ili pod ekonomskim podsticajima namenjenim da limitiraju cene ili na drugi način podstaknu smanjenje troškova.

(n - 3) A	(n - 2) A	(n - 1) A	(n) F	(n + 1) F	(n + 2) P	(n + 3) P	(n + 4) P	(n + 5) P
--------------	--------------	--------------	----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Dodatne informacije o deviznom kursu nacionalne valute prema evru

Devizni kurs (1 EUR =)								
------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

(n - 3) A	(n - 2) A	(n - 1) A	(n) F	(n + 1) F	(n + 2) P	(n + 3) P	(n + 4) P	(n + 5) P
--------------	--------------	--------------	----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Dodatne informacije o troškovima kapitala

Prosečna angažovana sredstva								
Od toga, prosečna stalna sredstva								
Troškovi kapitala pre oporezivanja (%)								
Povratak od sopstvenog kapitala (%)								
Prosečna kamata na zajmove (%)								

2. DODATNE INFORMACIJE

Pored navedenog, ACV i pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da dostave najmanje i sledeće informacije:

- opis metodologije koja je korišćena za raspodelu troškova uređaja ili usluga između različitih usluga u vazdušnoj plovidbi, zasnovanih na popisu uređaja i usluga iz ICAO Regionalnog plana vazdušne plovidbe za Evropski region (dok. br. 7754) i opis metodologije koja je korišćena za raspodelu tih troškova između različitih zona naplate,
- opis i objašnjenje razlika između planiranih i stvarnih vrednosti za godinu (n-1),
- opis i objašnjenje planiranih troškova za petogodišnji period zasnovanih na planu poslovanja,
- opis troškova ACV-a (ostali troškovi države),
- opis i objašnjenje metode koja je usvojena za obračun troškova amortizacije: istorijski troškovi ili sadašnji troškovi. Ako se koristi obračun na osnovu sadašnjih troškova, treba dostaviti uporedne podatke o istorijskim troškovima,
- obrazloženje troškova kapitala, uključujući elemente imovinske osnove,
- opis troškova za svaki aerodrom, za svaku zonu naplate terminalnih naknada; za aerodrome sa manje od 20.000 operacija komercijalnog avio-prevoza godišnje za koje se obračunava proseka tokom prethodne tri godine, troškovi mogu biti predstavljeni zbirno za aerodrom,
- specifikacija meteoroloških troškova sa podelom na direktne troškove i "troškove osnovne MET delatnosti" koji se definišu kao troškovi pomoćnih uređaja i usluga koji takođe služe za meteorološke potrebe uopšteno. To uključuje opštu analizu i prognozu, osmatranje pomoću meteorološkog radara i satelita, mreže za prizemno osmatranje i visinsko merenje, meteorološke komunikacione sisteme, centre za obradu podataka i pomoćna istraživanja osnovne delatnosti, obuku i administraciju,
- opis metodologije koja se koristi za raspodelu ukupnih MET troškova i troškova osnovne MET delatnosti za potrebe civilnog vazduhoplovstva i između zona naplate.

PRILOG III

POSEBNI ZAHTEVI ZA TRANSPARENTNOST PRUŽANJA USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI NA AERODROMIMA NA KOJE SE ODNOSI ČLAN 1. STAV 6.

1. TROŠKOVI USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

1.1. Izveštajna tabela

Pružaoци usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da popune sledeću izveštajnu tabelu za svaku zonu naplate terminalnih naknada koja je pod njihovom odgovornošću.

Navedene brojčane vrednosti moraju da budu stvarne vrednosti za godine od (n-3) do (n-1) i planirane vrednosti za godinu (n) i naredne. Stvarni troškovi moraju da se utvrde na osnovu završnih računa. Planirani troškovi moraju da budu utvrđeni u skladu sa zahtevanim poslovnim planom.

Troškovi se utvrđuju u nacionalnoj valuti.

Tabela 1

Ukupni troškovi

Organizacija:

Područje naplate:

Godina n:

(n - 3) A	(n - 2) A	(n - 1) A	(n) F	(n + 1) F	(n + 2) P	(n + 3) P	(n + 4) P	(n + 5) P
--------------	--------------	--------------	----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Specifikacija po vrstama troškova

Osoblje									
Ostali operativni troškovi									
Amortizacija									
Troškovi kapitala									
Vanredni troškovi									
Ukupni troškovi									

1.2. Dodatne informacije

Pored navedenog, pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da dostave, najmanje, i sledeće informacije:

- opis metodologije koja je korišćena za raspodelu troškova uređaja ili usluga između različitih usluga u vazdušnoj plovidbi, na osnovu popisa uređaja i usluga iz ICAO Regionalnog plana vazdušne plovidbe za Evropski region (dokument br. 7754),
- opis i objašnjenje razlika između planiranih i stvarnih vrednosti koje nisu poverljive prirode za godinu (n-1),
- opis i objašnjenje petogodišnjih planiranih troškova i investicija u vezi sa očekivanim saobraćajem, koji nisu poverljive prirode,
- opis i objašnjenje metode koja je usvojena za obračun troškova amortizacije: istorijski ili sadašnji troškovi,
- objašnjenje troškova kapitala.

2. FINANSIRANJE USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

Pružaoци usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da dostave sledeće informacije za svaku zonu naplate terminalnih naknada:

- opis načina na koji se troškovi pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi finansiraju.

PRILOG IV

OBRAČUN JEDINICA RUTNIH USLUGA

1. Jedinica rutne usluge obračunava se množenjem faktora razdaljine i faktora mase predmetnog vazduhoplova.
2. Faktor razdaljine se dobija tako što se brojem 100 podeli broj pređenih kilometara u ortodromi između tačke ulaska i izlaska zone naplate, u skladu sa poslednjim poznatim planom leta, koji je predmetni vazduhoplov podneo u svrhu regulisanja protoka vazdušnog saobraćaja.
3. Ako su tačke ulaska i izlaska nekog leta u zoni naplate identične, faktor razdaljine mora da bude jednak udaljenosti po ortodromi između tih tačaka i najudaljenije tačke iz plana leta.
4. Razdaljina koja se uzima u obzir pri obračunu treba da se umanjí za 20 km za svako poletanje i za svako sletanje na teritoriji Republike Kosovo.
5. Faktor mase, izražen kao broj sa dva decimalna mesta, predstavlja kvadratni koren količnika dobijenog deljenjem metričkih tona u maksimalnoj sertifikovanoj masi vazduhoplova na poletanju, koja je navedena u potvrdi o plovidbenosti ili nekom ekvivalentnom zvaničnom dokumentu koji podnese operater vazduhoplova, sa 50. Ako ta masa nije poznata, treba koristiti poznatu masu najtežeg vazduhoplova istog tipa. Ako neki vazduhoplov ima više maksimalnih sertifikovanih masa na poletanju onda treba koristiti najveću od njih. Ako neki operater vazduhoplova koristi dva ili više vazduhoplova koji su različite verzije istog tipa, za svaki vazduhoplov tog tipa treba koristiti prosek maksimalnih masa na poletanju svih vazduhoplova tog tipa. Obračunavanje faktora mase po tipu vazduhoplova i po operateru vrši se najmanje jednom godišnje.

PRILOG V

OBRAČUN JEDINICE TERMINALNE USLUGE

1. Jedinica terminalne usluge mora da bude jednaka faktoru mase za predmetni vazduhoplov.
2. Faktor mase izražen kao broj sa dva decimalna mesta, predstavlja količnik dobijen deljenjem maksimalne sertifikovane mase vazduhoplova na poletanju u metričkim tonama, u skladu sa Prilogom IV. stav 5, i eksponentom 0,7.

PRILOG VI

MEHANIZAM OBRAČUNA

1. IZVEŠTAJNA TABELA

ACV mora da popuni sledeće izveštajne tabele za svaku zonu naplate pod njegovom odgovornošću. Takođe, ACV mora da podnese konsolidovanu Tabelu 1 za svaku zonu naplate pod njegovom odgovornošću. Ako zona naplate obuhvata vazdušni prostor više od jedne države, one treba da popune tabelu zajedno u skladu sa ugovorima navedenim u članu 4(4).

Navedene brojčane vrednosti moraju da budu stvarne vrednosti za godine od (n-3) do (n-1) i planirane vrednosti za godine od (n) nadalje. Ukupni troškovi utvrđuju se kao zbir svih ukupnih troškova navedenih u Tabeli 1, a koji se odnose na datu zonu naplate.

Tabela 2

Obračun jedinice
naknade

Organizacija:

Zona naplate:

Godina n:

(n-3) A	(n-2) A	(n-1) A	(n) F	(n+1) F	(n+2) P	(n+3) P	(n+4) P	(n+5) P
------------	------------	------------	----------	------------	------------	------------	------------	------------

Jedinica naknade (u EUR)

Ukupni troškovi (1)									
Troškovi letova oslobođenih od plaćanja naknade									
Iznosi prenosa na godinu (n)									
Prihodi iz drugih izvora									
Naplativi troškovi									
Ukupno jedinice usluge									
Naplative jedinice usluge									
Jedinica naknade (2)									

(n-3) A	(n-2) A	(n-1) A	(n) F	(n+1) F	(n+2) P	(n+3) P	(n+4) P	(n+5) P
------------	------------	------------	----------	------------	------------	------------	------------	------------

Jedinica naknade (u nacionalnoj valuti)

Devizni kurs (1 EUR =)									
Jedinica naknade									

(1) Kao zbir svih troškova prikazanih u Tabeli 1 koji se odnose na ovu zonu naplate (ako se određene usluge u vazdušnoj plovidbi nabavljaju od spoljnih dobavljača, u obzir se uzimaju troškovi godišnjih izdataka).

(2) Jedinčna vrednost = Jedinica naknade naplativi troškovi/naplative jedinice usluge.

2. DODATNE INFORMACIJE

Pored navedenog, ACV mora da prikupi i dostavi najmanje i sledeće informacije:

- opis i obrazloženje za uspostavljanje različitih zona naplate, posebno u pogledu zona naplate terminalnih naknada i mogućih uzajamnih subvencija između aerodroma,
 - opis i objašnjenje obračuna planiranih naplativih jedinica usluge,
 - opis i objašnjenje korišćene metodologije u pogledu povratka salda koji proizlazi iz viška ili manjka vraćenih sredstava u proteklim godinama,
 - opis politike oslobađanja i opis finansijskih sredstava za pokrivanje troškova u vezi sa istima,
 - opis prihoda iz drugih izvora ako postoje,
 - opis i obrazloženje podsticajnih mera koje se primenjuju na pružaoce usluga u vazdušnoj plovidbi i, posebno, modaliteta koji se primenjuju u utvrđivanju zakonskih uslova na nivou jedinice naknada. Opis i objašnjenje ciljeva u smislu učinaka i modaliteta uzimanja u obzir istih prilikom utvrđivanja maksimalnih jedinica naknade,
 - opis planova pružaoaca usluga u vazdušnoj plovidbi sa ciljem ispunjenja planiranih zahteva i ciljeva učinaka,
 - opis i objašnjenje podsticajnih mera koje se primenjuju na korisnike usluga u vazdušnoj plovidbi.
-